EVROPSKA
KOMISIJA

Bruselj, 14.12.2020
COM(2020) 810 final

# POROČILO KOMISIJE EVROPSKEMU PARLAMENTU IN SVETU

## o oceni glavnih ugotovitev pilotnih študij, vzpostavljenih z Uredbo (EU) 2016/792 o harmoniziranih indeksih cen življenjskih potrebščin in harmoniziranem indeksu cen stanovanjskih nepremičnin

## 1. OZADJE

Uredba (EU) 2016/792 Evropskega parlamenta in Sveta o harmoniziranih indeksih cen življenjskih potrebščin in harmoniziranem indeksu cen stanovanjskih nepremičnin je bila sprejeta maja 2016[1]. Ta uredba določa skupni okvir za razvoj, izdelavo in razširjanje harmoniziranega indeksa cen življenjskih potrebščin (HICP), harmoniziranega indeksa cen življenjskih potrebščin po stalnih davčnih stopnjah (HICP-CT), indeksa cen stanovanjskih nepremičnin, v katerih bivajo lastniki (OOHPI), in indeksa cen stanovanjskih nepremičnin (HPI). Ti štirje indeksi se skupaj imenujejo „harmonizirani indeksi“.

Člen 8 Uredbe (EU) 2016/792 Komisiji omogoča, da začne pilotne študije, ki jih države članice izvedejo prostovoljno, kadar koli so za pripravo harmoniziranih indeksov potrebne izboljšane osnovne informacije ali kadar se ugotovi potreba po boljši primerljivosti harmoniziranih indeksov.

Splošni proračun Unije po potrebi prispeva k financiranju takšnih pilotnih študij.

S temi študijami se oceni izvedljivost pridobitve izboljšanih osnovnih informacij ali sprejemanja novih metodoloških pristopov.

Komisija (Eurostat) ovrednoti rezultate pilotnih študij v tesnem sodelovanju z državami članicami in glavnimi uporabniki harmoniziranih indeksov, ob upoštevanju koristi zaradi izboljšanih osnovnih informacij ali novih metodoloških pristopov glede na dodatne stroške priprave harmoniziranih indeksov.

Komisija do 31. decembra 2020 in nato vsakih pet let Evropskemu parlamentu in Svetu predloži poročilo, v katerem po potrebi oceni glavne ugotovitve pilotnih študij. To poročilo izpolnjuje to obveznost.

## 2. PILOTNE ŠTUDIJE, IZVEDENE V SKLADU Z UREDBO (EU) 2016/792

Od sprejetja Uredbe (EU) 2016/792 sta bila zaključena dva kroga pilotnih študij, podprtih z nepovratnimi sredstvi iz splošnega proračuna Unije za leti 2016 in 2017. V naslednjih letih so se začeli nadaljnji krogi, vendar študije, financirane v okviru teh krogov, še potekajo in jih še ni mogoče ovrednotiti.

### 2.1 Pilotne študije na podlagi proračuna za leto 2016

Leta 2016 je bil objavljen razpis za zbiranje predlogov[2], ki je zajemal naslednje cilje:

| | |
|---|---|
| Cilj A: | samodejno povezovanje kod GTIN[3]/posebnih kod za trgovino z ECOICOP[4] |
| Cilj B: | izvajanje skeniranih podatkov iz supermarketov ali od drugih trgovcev na drobno |
| Cilj C: | razvoj novih metodologij za obdelavo skeniranih podatkov ali drugih podatkov o transakcijah |
| Cilj D: | spletno žetje kot vir HICP |

[1] UL L 135, 24.5.2016, str. 11.

[2] Omejeno na nacionalne statistične organe držav članic in držav Evropskega združenja za prosto trgovino (EFTA).

[3] Globalna trgovinska identifikacijska številka.

[4] Evropska klasifikacija individualne potrošnjepo namenu.

Cilj E: izboljšanje zbiranja odhodkovnih ponderjev za HICP, vključno s ponderji za nakupe po internetu

Namen prvih treh ciljev je bil preučiti različne tehnične vidike, povezane z uporabo izboljšanih osnovnih informacij, pridobljenih iz skeniranih podatkov iz supermarketov ali od drugih trgovcev na drobno. Drug nov vir izboljšanih osnovnih informacij so podatki, ki se samodejno zbirajo na internetu („spletno žetje“), kar je zajeto v četrtem cilju. Ti cilji podpirajo tudi metodološke študije, ki izboljšujejo primerljivost harmoniziranih indeksov v zvezi z obdelavo teh novih virov podatkov. Peti cilj je doseči boljšo primerljivost med državami in dostop do izboljšanih osnovnih informacij o zbiranju odhodkovnih ponderjev, zlasti glede na naraščajoči delež nakupovanja po internetu v številnih državah članicah.

Nepovratna sredstva so bila dodeljena 15 pilotnim študijam v 10 državah članicah in eni državi Efte. Osem od 15 študij se je nanašalo na skenirane podatke (cilji A, B in C), šest na spletno žetje (cilj D), ena pa na odhodkovne ponderje (cilj E). Skupna odobrena proračunska sredstva za te projekte so znašala 1 180 835,04 EUR.

Razpis za zbiranje predlogov za leto 2016 je vključeval tudi cilje, povezane z nepremičninsko statistiko. Vendar so te študije zajemale teme, ki niso spadale v področje uporabe Uredbe (EU) 2016/792 (četrtletni kazalniki prodaje stanovanjskih nepremičnin, regionalni indeksi cen stanovanjskih nepremičnin in komercialni nepremičninski kazalniki). Projekti, ki se financirajo v okviru teh ciljev, se zato tudi ne štejejo za pilotne študije v smislu člena 8 Uredbe (EU) 2016/792.

## 2.2 Pilotne študije na podlagi proračuna za leto 2017

Leta 2017 je bil objavljen nov razpis za zbiranje predlogov[5], ki je zajemal naslednje cilje:

Cilj 1: izvajanje podatkov o transakcijah v postopkih zbiranja HICP

Cilj 2: prilagoditev metodologij vzorčenja in zbiranja HICP izzivom digitalnega gospodarstva

Cilj 3: izboljšanje metod za prilagoditev kakovosti za HICP

Prvi cilj je pozval k nadaljnjim pilotnim študijam o uporabi skeniranih podatkov iz supermarketov ali drugih prodajaln, da bi izboljšali osnovne informacije in primerljivost metod, na katerih temelji HICP[6]. Cilja 2 in 3 sta bila namenjena izboljšanju primerljivosti različnih vidikov metodologije HICP, zlasti vzorčenja in prilagoditve kakovosti. Vse večja digitalizacija družbe in gospodarstva prinaša izzive za merjenje cen, ki bi jih lahko preučili v okviru teh ciljev.

Nepovratna sredstva so bila dodeljena 15 pilotnim študijam v devetih državah članicah in eni državi Efte. Pet od 15 študij se je nanašalo na skenirane podatke (cilj 1), pet na digitalno gospodarstvo (cilj 2) in pet na prilagoditev kakovosti (cilj 3). Skupna odobrena proračunska sredstva za te projekte so znašala 1 081 642,46 EUR.

Tako kot razpis za zbiranje predlogov za leto 2016 je tudi razpis za zbiranje predlogov iz leta 2017 zajemal cilje v zvezi z nepremičninsko statistiko, ki vključujejo teme zunaj področja uporabe Uredbe (EU) 2016/792 (četrtletni kazalniki prodaje stanovanjskih nepremičnin, regionalni indeksi cen stanovanjskih

[5] tudi omejeno na nacionalne statistične organe držav članic in držav Efte.

[6] Ker HICP po stanih davčnih stopnjah (HICP-CT) izhaja iz HICP, se vsako izboljšanje HICP uporablja enako kot za HICP-CT.V preostanku tega poročila „HICP“ zajema tudi HICP-CT.

nepremičnin in komercialni nepremičninski kazalniki). Projekti, ki se financirajo v okviru teh ciljev, se zato tudi ne štejejo za pilotne študije v smislu člena 8 Uredbe (EU) 2016/792.

## 3. OCENA PILOTNIH ŠTUDIJ

Čeprav je Komisija edina odgovorna za oceno in odobritev končnih poročil o pilotnih študijah, se rezultati posredujejo nacionalnim statističnim uradom drugih držav članic in držav Efte ter Evropski centralni banki, ki je glavni uporabnik HICP. Pilotne študije so predstavljene na delavnicah, medtem ko še potekajo in ko so končane. Končna poročila si navedene institucije izmenjujejo prek spletne aplikacije CIRCABC (Komunikacijsko-informacijsko središče za uprave, podjetja in državljane).

Ta izmenjava informacij omogoča vsem nacionalnim statističnim uradom, da upoštevajo izkušnje drugih in se učijo iz njih. O ugotovitvah pilotnih študij razpravljajo tudi strokovnjaki, kar jim pomaga opredeliti najboljše prakse. To spodbuja skupno razumevanje in skupne pristope, kar je bistvenega pomena za stalno izboljševanje primerljivosti harmoniziranih indeksov.

Zaradi pilotnih študij, ki so se začele izvajati v letih 2016 in 2017, je več držav uporabljalo skenirane podatke in/ali spletno žetje kot vire podatkov za HICP. Število skupin izdelkov, ki jih zajemajo ti novi viri podatkov, se prav tako stalno povečuje.

Trenutno 10 držav članic in vse tri države Efte do neke mere uporabljajo skenirane podatke kot vir podatkov za svoj HICP. Poleg tega je raziskovanje, ki so ga v začetku leta 2020 izvedli nacionalni statistični uradi, pokazala, da 15 držav članic in dve državi Efte pri pripravi HICP v različnem obsegu uporabljajo spletno žetje.

Glavni prednosti novih virov podatkov sta večje zajetje in reprezentativnost vzorcev v primerjavi s tradicionalnim „ročnim“ zbiranjem cen v trgovinah, kar vodi do zanesljivejšega merjenja sprememb cen. Hkrati so novi viri podatkov na splošno cenejši od tradicionalnih metod zbiranja cen.

Povečanje uporabe novih virov podatkov ni le posledica pilotnih študij, ki jih financira EU, saj so številne države opravile potrebno preskušanje in razvoj s financiranjem iz lastnih proračunov. Kljub temu so pilotne študije pomembno prispevale k napredku pri uporabi novih virov podatkov za HICP.

Težje je oceniti prispevek projektov k boljši primerljivosti (cilj E v letu 2016 ter cilja 2 in 3 v letu 2017). Vendar so bili ali bodo rezultati večine projektov (npr. izboljšano vzorčenje in postopki prilagoditve kakovosti) vključeni v HICP in bodo tako izboljšali kakovost HICP v zadevnih državah. Projekti so prispevali tudi k skupni bazi znanja in izkušenj o postopkih vzorčenja in prilagajanja kakovosti, tako da na splošno spodbujajo usklajevanje. Ugotovitve se bodo na primer uporabile pri oblikovanju izboljšanih smernic in priporočil v zvezi s temi postopki, vključno s posodobitvami metodološkega priročnika HICP[7], in bi lahko na koncu privedle do izvedbenih aktov v skladu s členom 4(4) Uredbe (EU) 2016/792.

7 Glej https://ec.europa.eu/eurostat/documents/3859598/9479325/KS-GQ-17-015-EN-N.pdf/d5e63427-c588-479f-9b19-f4b4d698f2a2.

## 4. ZAKLJUČKI

Ocena ugotovitev pilotnih študij, financiranih iz proračuna Unije v letih 2016 in 2017, kot je predstavljeno v tem poročilu, kaže, da so pomembno prispevale k razvoju in uporabi novih virov podatkov v HICP. Poleg tega je več držav članic in držav Efte uspelo izboljšati svoje metodološke pristope in tako prispevalo k zakladnici skupnega znanja o teh vprašanjih. Uporaba novih virov podatkov bo zlasti izboljšala kakovost HICP in hkrati znižala stroške njihove priprave.

Komisija meni, da so pilotne študije pomemben instrument za stalno izboljševanje harmoniziranih indeksov, zato jih namerava še naprej financirati.